

YAŞLILIK SORUNLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Nuran AKDEMİR, Özlem KÜÇÜKGÜÇLÜ

- Yaşlılık Tanımları ve Boyutları
- Yaşlı Bireye Hizmet Veren Kurumlar
- Yaşlılıkta Görülen Değişiklikler ve Sorunlar
- Genel Hemşirelik Bakımı
- Yaşlılık ve Etik
- Yaşlılarda Yaşam Kalitesi
- Sağlık Kuruluşlarından Yararlanma ve Geriatrik Aciller
- Yaşlılıkta Sık Görülen Sorunlar ve Hemşirelik Bakımı
- Sağlıklı ve Aktif Yaşlanma
- Yaşlılarla Çalışan Bireylerin Yaşadıkları Güçlükler
- Türkiye’de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı Uygulama Programı
- Türkiye’de Sağlıklı Yaşlanma Eylem Planı Stratejileri

YAŞLILIK TANIMLARI VE BOYUTLARI

Tanımları

Yaşlanma, intrauterin hayatta başlayıp, ölüme kadar devam eden bir süreç olarak kabul edilmektedir. Yaşlılığın başlangıcını belli bir yaşa dayandırmak mümkün değildir, ancak karşılaştırmalı veriler elde edebilmek için yaşlılık dönemine kronolojik bir sınırlama konulması zorunlu olmuştur. Başlangıcı 60-65 yaş olarak kabul edilen, biyolojik ve duygusal olarak değişmelerin meydana geldiği dönem; yaşlılık olarak adlandırılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), 65 yaşını sınır olarak ele almaktadır. DSÖ’nün yaşlılık tanımlamasında üç dönem esas alınmaktadır; 65-74 yaş genç yaşlılık, 75-84 yaş ileri yaşlılık, 85+ çok ileri yaşlılık, olarak adlandırılmaktadır ve 65 yaş üzeri, demografik açılarından, bağımsız konumdan bağımlı konuma geçiş dönemi olarak kabul edilmektedir.

Diğer taraftan Birleşmiş Milletler, yaşlılık başlangıcı olarak 60 yaşını kabul etmekte ve yaşlılık dönemlerini üç gruba ayırarak; 60-69 yaş genç yaşlılık, 70-79 yaş ileri yaşlılık, 80+ yaş çok ileri yaşlılık şeklinde kategorize etmektedir. Yaşlanma bireysel bir olgudur ve kalıtım, yaşam biçimi, iş, beslenme alışkanlıkları, kronik hastalıklar ve kişilik özellikleri bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

Yaşlanmanın Boyutları

Kronolojik Yaşlanma: Kronolojik yaşlanma ya da takvim yaşı, doğumdan itibaren geçen zaman esas alınarak yapılan yaşlılık tanımıdır. Kronolojik yaşlanma, bürokratik işlemlerin uygulanabilmesi için gerekli olan, bir şey için uygun olan/olmayan insanları birbirinden ayırmada kullanılan temel ölçüt durumundadır. Ancak, kronolojik yaş ile yaşlanmanın belirtileri arasındaki ilişki sanıldığı kadar kuvvetli değildir ve bu nedenle tüm kronolojik yaş

Kaynaklar

1. Aközer M, Nuhurat C, Say Ş: Türkiye'de Yaşlılık Dönemine İlişkin Beklentiler Araştırması.: Aile Toplum ve Eğitim-Kültür Ve Araştırma Dergisi 2011;7(27): 103-128.
2. Arokiasamy P, Uttamacharya, Kowal P, Capistrant BD, et al: Chronic Noncommunicable Diseases in 6 Low- and Middle-Income Countries: Findings From Wave 1 of the World Health Organization's Study on Global Ageing and Adult Health (SAGE).: American Journal of Epidemiology 2017;185(6): 414-428.
3. Aydın M, Dişçigil G: Evde bakım hizmetleri alanlarda sosyal izolasyon.: Jour Turk Fam Phy 2017;08(4): 95-99.
4. Aydın ZD: Yaşlanan dünya ve geriatri eğitimi.: Turkish Journal of Geriatrics 1999;2(4): 179-187.
5. Bahat G, Bay İ, Tufan A, Tufan F, Kilic C, Karan MA: Prevalence of potentially inappropriate prescribing among older adults: A comparison of the Beers 2012 and Screening tool of older person's prescriptions criteria version 2. Geriatr Gerontol Int 2016; 17(9):1245-1251.
6. Bilgili N, Kitiş Y, (editörler). Yaşlılık ve Yaşlı Sağlığı. 1.Baskı, Ankara, Vize Yayıncılık,2017.
7. Buch A, Keinan-Boker L, Berner Y, et al: Estimated frailty prevalence among Israeli elderly – results from a cross sectional national survey.: Israel Journal of Health Policy Research 2018;7(18): 1-8.
8. Bulduk EÖ: Yaşlılık ve toplumsal değişim.: TSA 2014;18(2): 53-60.
9. Ćwirlej-Sozańska AB, Sozański B, Wiśniowska-Szurlej A, et al: An assessment of factors related to disability in ADL and IADL in elderly inhabitants of rural areas of south-eastern Poland.: Annals of Agricultural and Environmental Medicine 2018;25(3): 504-511.
10. Demir YP: Kendi evinde yaşayan ve huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin günlük yaşam aktivitelerinin, depresyon düzeylerinin ve sosyal izolasyon durumlarının karşılaştırılması.: Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi 2017;16(1): 19-27.
11. Erden-Aki Ö: Yaşlı bireylerde demans ve depresyonun ayırıcı tanısı.: Turkish journal of geriatrics 2010;13(3): 37-42.
12. Formiga F, Chivite D: Es básico realizaruna valoración e intervención geriátricas en el paciente ancianohospitalizado.: Rev Clin Esp. 2018;218(4): 187-189.
13. Global strategy and action plan on ageing and health. Geneva: World Health Organization; 2017.
14. Gökbnar AR, Uğur A, Duramaz S: Yaşlı nüfusa yönelik sağlık harcamalarının azaltılmasında kamusal politikaların önemi.: Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi 2016;12(1): 109-122.
15. Herman R, Akhriani HN: Determinants activity of daily living (ADL) elderly tresna werdha nursing home (PSTW) special region of yogyakarta.: Journal of Ultimate Public Health 2018;2(1): 81-92.
16. Karaaslan MB, Demir M: Yaşlı kardiyovasküler hastalarla ilgili önemli çalışmalar ve sonuçları.: Turk Kardiyol Dern Ars 2017;45(5): 138-142.
17. Keskinler MV, Tufan F, Oğuz A: Geriatrik sendromlar.: Okmeydanı Tıp Dergisi 2013;29(2): 41-48.
18. O'Mahony D, O'Sullivan D, Byrne S, O'Connor MN, Ryan C, Gallagher P. STOPP/START criteria for potentially inappropriate prescribing in older people: version 2. Age And Ageing 2015;44:213-218.
19. Onat A, (editör). Tekharf 2017 Tıp Dünyasının Kronik Hastalıklara Yaklaşımına Öncülük. İstanbul, Logos Yayıncılık, 2017.
20. Özerdoğan Ö, Yüksel B, Çelik M, ve ark.: Yaşlılarda yaşam kalitesini etkileyen faktörler.: Turk J Public Health 2018;16(2): 90-105.
21. Pinto JM, Wroblewski KE, Huisingh-Scheetz M, et al: Global sensory impairment predicts morbidity and mortality in older U.S. adults.: Journal-American Geriatrics Society 2017;65(12): 2587-2595.
22. Reed J, Clarke C, Macfarlane A: Karadakovan A, (çeviri editörü). Yaşlı Bakımı Hemşireliği. 1. Baskı, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2015.
23. Rooth MA: The prevalence and impact of vision and hearing loss in the elderly.: N C Med J 2017;78(2): 118-120.
24. Satheesh Kumar A, Venkateswarlu V: Physical and psychological health problems of elderly living in care homes for the aged: A sociological perspective.: International journal of scientific research 2017;6: 341-342.
25. Schubert CR, Cruickshanks KJ, Fischer ME, et al: Sensory Impairments and Cognitive Function in Middle-Aged Adults.: Journals of Gerontology Series A: Biomedical Sciences and Medical Sciences 2017;72(8): 1087-1090.
26. Şahin S, Cankurtaran M: Geriatrik sendromlar.: Ege Tıp Dergisi / Ege Journal of Medicine 2010;49(3): 31-37.

27. Turğut M, Fezyioğlu S, (editörler). T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Aile Yapısı Araştırması: Tespitler, Öneriler. 1. Baskı, İstanbul, Çizge Tanıtım ve Kırtasiye Ltd. Şti., 2014.
28. Türkiye Sağlıklı Yaşlanma Eylem Planı ve Uygulama Programı 2015-2020, Sağlık Bakanlığı, Ankara, Anıl Reklam Matbaa, 2015.
29. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı Uygulama Programı: Ankara, 2013.
30. Uyanık Y: Yaşlılık , Yaşlanan Nüfus Ve Sosyal Politika.: t.y.; 67-100.
31. Yıldırım AB, Kılınç AY: Yaşlı hastalarda polifarmasi ve ilaç etkileşimi.: Türk Kardiyoloji Derneği 2017;45(5): 17-21.
32. Yılmaz F, Çolak MY: Kronik hastalığı olan yaşlı bireylerde ilaç inancının ve tedaviye uyumun değerlendirilmesi.: Türkiye Klinikleri J Health Sci 2018;3(2): 113-21.
33. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Yaslilar-2020-37227>. Erişim tarihi 1 Eylül 2021